

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра фінансів

**ФІНАНСОВА САНАЦІЯ
ТА БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійного вивчення дисципліни**

Харків - 2014

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри фінансів 27 лютого 2013 р., протокол № 7.

Методичні вказівки рекомендовано для студентів усіх форм навчання спеціальності 7.03050801 «Фінанси і кредит».

Укладач

старш. викл. О.В. Саленко

Рецензент

доц. О.Д. Стешенко

ФІНАНСОВА САНАЦІЯ
ТА БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійного вивчення дисципліни

Відповідальний за випуск Саленко О.В.

Редактор Еткало О.О.

Підписано до друку 02.09.13 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 0,75. Тираж 25. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Українська державна академія залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2874 від 12.06.2007 р.

Українська державна академія залізничного транспорту

Факультет Економіки транспорту

Кафедра «Фінанси»

Фінансова санація та банкрутство підприємства

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійного вивчення дисципліни для студентів усіх
форм навчання спеціальності 7.03050801 «Фінанси і кредит»

Харків – 2013

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри фінансів 27 лютого 2013 р., протокол № 7.

Укладач

старш. викл. О.В. Саленко

Рецензент

доц. О.Д. Стешенко

ЗМІСТ

Опис предмета навчальної дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств».....	4
Структура навчальної дисципліни.....	6
Програма навчальної дисципліни.....	7
Плани практичних (семінарських) занять, самостійних та індивідуальних завдань.....	1
Питання для самоконтролю знань студентів.....	1
Питання для підготовки до іспиту.....	4
Список літератури.....	2
	3

Опис предмета навчальної дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств»

Програма вивчення вибіркової дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціаліста з економіки і підприємництва напряму 0305 «Економіка та підприємництво», спеціальність 7.03050801 «Фінанси і кредит».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є фінансово-економічні відносини, що виникають у процесі фінансової санації, реорганізації, банкрутства та ліквідації суб'єктів господарювання.

Міждисциплінарні зв'язки: політична економія, мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємства, менеджмент, маркетинг, фінанси, гроші та кредит, фінанси підприємств, інвестування, господарське законодавство, фінансовий ринок, фінансовий аналіз, фінансовий менеджмент, управління витратами.

Метою вивчення дисципліни є формування системи знань з методології та практичного здійснення фінансової санації, банкрутства підприємств, фінансового забезпечення ліквідаційних процедур.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств» є вивчення сутності, методів, правил і механізмів фінансової санації, банкрутства та ліквідації підприємств, а також форм і методів державної фінансової підтримки санації суб'єктів господарювання; набуття навичок проведення досудової санації та опанування комплексу питань, пов'язаних із санацією підприємства в судовому порядку, проведення санаційної реструктуризації суб'єктів господарювання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент повинен:

- **знати:** методологічні засади діагностування фінансової кризи на підприємствах; порядок розв'язання господарських спорів як досудовий, так і судовий; сутність, методів, правил і механізмів фінансової санації банкрутства та ліквідації

підприємств; форми і методи державної фінансової підтримки санації суб'єктів господарювання;

- **вміти:** аналізувати фінансовий стан підприємства; визначати ознаки кризових явищ у розвитку підприємства; діагностувати ймовірність банкрутства підприємства; пропонувати шляхи поліпшення фінансового стану та подальшого уникнення кризових явищ;

- **мати уявлення:** про внутрішню систему звітності підприємств, можливості впливу підприємства на прояви кризових явищ, методи фінансування санаційних заходів.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1 Визначення фінансової кризи. Методи розв'язання господарських спорів. Сутність, форми та види санації неплатоспроможного підприємства.

2 Джерела фінансування фінансової санації. Методи державної підтримки санації неплатоспроможного підприємства. Сутність і процедура банкрутства та ліквідації підприємства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 144 годин (4 кредити ECTS). Порядок вивчення дисципліни подано у таблиці 1, структура дисципліни – у таблиці 2.

Таблиця 1 – Строки та обсяги вивчення дисципліни

Показник	Форма навчання	
	денна	заочна
Курс	5	6
Семестр	9	11
Разом навчальних годин / кредитів	144 / 4	144 / 4
в т. ч. лекцій	34	10
практичних занять	17	8
лабораторних робіт	—	—
самостійної роботи	93	126
Курсова робота	—	—
Контрольна робота	—	+
Розрахунково-графічна робота	+	—
Форма контролю	іспит	іспит

Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2 – Погодинний план вивчення дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств»

Змістові модулі, теми дисципліни	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	разом	у тому числі			разом	у тому числі		
		лекцій	практик	с.р.		лекцій	практик	с.р.
Змістовий модуль 1								
Фінансова криза та сутність санації неплатоспроможного підприємства								
Тема 1	10	2	2	6	10	2		8
Тема 2	10	2	2	6	10		2	8
Тема 3	7	2		5	8			8
Тема 4	8	2		6	10	2		8
Тема 5	7	2		5	8			8
Тема 6	10	2	2	6	10		2	8
Тема 7	8	2		6	8			8
Тема 8	7	2		5	8			8
Разом за змістовим модулем 1	67	16	6	45	72	4	4	64
Змістовий модуль 2								
Фінансування санації. Державна підтримка неплатоспроможних підприємств. Банкрутство та ліквідаційні процедури								
Тема 9	10	2	2	6	9	1		8
Тема 10	10	2	2	6	9	1		8
Тема 11	8	2		6	10	2		8
Тема 12	10	2	2	6	10	2		8
Тема 13	8	2		6	10		2	8
Тема 14	10	2	2	6	7			7
Тема 15	10	2	2	6	10		2	8
Тема 16	8	2		6	7			7
Разом за змістовим модулем 2	74	16	10	48	72	6	4	62
Усього годин	144	32	16	93	144	10	8	126

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Визначення фінансової кризи. Методи розв'язання господарських спорів. Сутність, форми та види санації неплатоспроможного підприємства

Тема 1. Фінансова криза на підприємстві: економічний зміст, симптоми та фактори, що її спричиняють.

Кризові явища в сучасній українській економіці. Статистичні дані щодо рівня заборгованостей підприємств та стану інституту банкрутства. Фінансова криза. Кризовий стан підприємства. Параметри фінансової кризи. Джерела фінансової кризи. Зовнішні та внутрішні фактори виникнення кризового стану. Види фінансової кризи, взаємозв'язок між ними, фактори, що їх викликають. Стадія розвитку кризового стану.

Тема 2. Антикризове управління й система раннього попередження та прогнозування.

Сутність антикризового управління. Основна мета антикризового управління. Основні функції та спеціальна політика антикризового управління. Принципи системи контролю. Завдання антикризового управління та його прийоми. Система раннього попередження та реагування (СРПР). Етапи створення СРПР. Зовнішня система раннього попередження. Внутрішня система раннього попередження. Прогнозування банкрутства. Дискримінантні моделі прогнозування ймовірності банкрутства. Багатофакторна модель Альтмана, її різновиди.

Тема 3. Економіко-правові аспекти санації, порядок урегулювання господарських спорів.

Досудове врегулювання господарських спорів. Порядок надання претензії до боржника. Варіанти реагування на отримання претензії та подальші кроки кредитора.

Судовий порядок урегулювання господарських спорів. Позовна давність. Порядок складання позовної заяви. Ціна позову. Терміни розглядання справи про повернення заборгованості.

Тема 4. Економічна сутність фінансової санації підприємства.

Походження терміну « санація ». Огляд різновидів визначення поняття « санація ». Узагальнене визначення санації та її сутність. Типи санаційних заходів. Санаційні заходи фінансово-економічного характеру, їх мета та джерела фінансування. Склад виробничо-технічних санаційних заходів. Заходи організаційно-правового характеру. Поняття реструктуризації підприємства. Зв'язок між санацією та реструктуризацією. Види санації. Санаційні заходи соціального характеру.

Тема 5. Менеджмент і порядок проведення фінансової санації підприємства.

Фактори еволюції форм та методів санації. Основні блоки організації проведення санації. Сутність менеджменту санації. Інституційний аспект менеджменту санації. Носії менеджменту санації. Функціональний бік санації. Функціональні сфери менеджменту санації. Випадки прийняття рішень про проведення санації. Порядок прийняття рішення про проведення санації. Досудова санація. Санація в рамках судових процедур.

Тема 6. Санаційний аудит.

Поняття «аудит». Сутність санаційного аудиту, його головна мета. Замовники санаційного аудиту та питання, що їх цікавлять. Потенційні виконавці санаційного аудиту. Етапи проведення санаційного аудиту. Завдання санаційного аудиту. Порядок проведення санаційного аудиту. Основні джерела його проведення.

Тема 7. Складання і погодження плану фінансової санації підприємства.

Порядок проведення фінансової санації. Класична модель санації. Санаційна спроможність. Санаційний аудит. Рішення про розроблення санаційної концепції. Невідкладні заходи для проведення санації. Головна стратегічна мета санації. Стратегія санації. Тактичні цілі санації. Програма і проект санації. Оперативний санаційний контролінг.

Порядок розроблення плану санації. Принципи розроблення плану санації. Основний зміст плану санації. Структурно-логічна схема плану санації. Зміст основних розділів. Порядок розроблення, подання та схвалення плану санації. Мирова угода. Нагляд за проведенням санації. Порядок підсумовування результатів проведення санації.

Тема 8. Форми та види фінансової санації підприємств.

Організаційні засади фінансування підприємств. Джерела мобілізації фінансових ресурсів. Зовнішнє та внутрішнє фінансування. Автономна санація, зовнішня санація, санація за державної фінансової підтримки. Види санації. Санація без залучення додаткових фінансових ресурсів. Санація із залученням нового фінансового капіталу. Форми санації. Чиста санація. Санація балансу.

Змістовий модуль 2. Джерела фінансування фінансової санації. Методи державної підтримки санації неплатоспроможного підприємства. Сутність і процедура банкрутства та ліквідації підприємства.

Тема 9. Внутрішні джерела фінансової санації підприємства.

Види фінансових стратегій. Класифікація внутрішніх джерел фінансової санації. Види вхідних грошових потоків. Заходи щодо збільшення виручки від реалізації. Місце маркетингових досліджень у збільшенні виручки. Санаційні заходи у сфері ціноутворення. Заходи з реструктуризації активів. Форми рефінансування дебіторської заборгованості.

Склад вихідних грошових потоків. Методи зниження собівартості продукції (товарів, робіт, послуг). Класифікація виробничих витрат. Механізм планування собівартості. Чинники впливу на собівартість. Напрямки зміни організації виробництва та умов праці. Методи зменшення витрат, що не входять до собівартості.

Згортання та заморожування інвестицій як джерело внутрішнього фінансування санації підприємства.

Тема 10. Зовнішні джерела фінансової санації підприємства.

Класифікація зовнішніх фінансових джерел санації. Форми фінансування санації за рахунок акціонерного капіталу. Основні цілі збільшення статутного капіталу. Методи збільшення статутного фонду. Порядок дій кредиторів щодо боржника, який опинився у фінансовій кризі. Групи кредиторів. Форми участі кредиторів к санації боржника. Форми реструктуризації наявної заборгованості. Зменшення або списання заборгованості.

Надання санаційних кредитів. Форми участі персоналу підприємства у санації.

Тема 11. Санаційна реструктуризація підприємства.

Сутність та визначення поняття «реструктуризація підприємства». Форми реструктуризації. Реструктуризація виробництва. Реструктуризація активів. Фінансова реструктуризація. Корпоративна реструктуризація (реорганізація). Види реорганізації підприємств. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємства: злиття, поглинання, приєднання. Подрібнення підприємства: поділ, виділення. Реорганізація без зміни розмірів підприємства – перетворення. Законодавчі умови реорганізації підприємства. Вимоги антимонопольного законодавства. Передавальний та розподільчий баланс.

Тема 12. Державна фінансова підтримка санації підприємства.

Умови надання державної санаційної підтримки підприємствам. Критерії відбору підприємств для надання державної підтримки. Порядок участі держави в санації підприємств. Форми державної підтримки санації. Пряме бюджетне фінансування санації. Непрямі методи державної санаційної підтримки. Санаційна державна підтримка фіскального характеру. Приклади успішної та неуспішної державної підтримки санації підприємств в Україні та світі.

Тема 13. Економіко-правові аспекти банкрутства та ліквідації підприємства.

Визначення банкрутства. Функції законодавства про банкрутство. Головне завдання провадження справи про банкрутство. Порядок оголошення підприємства банкрутом. Підстави та порядок подання заяви щодо порушення справи про банкрутство боржника. Ухвала щодо порушення справи про банкрутство. Підготовче засідання суду. Попереднє засідання суду. Проведення зборів кредиторів і утворення комітету кредиторів. Визнання боржника банкрутом.

Порядок задоволення претензій кредиторів. Фінансова санація на ухвалу господарського суду. Мирова угода.

Тема 14. Ліквідація боржника-банкрута.

Ліквідаційні процедури. Ліквідатор та ліквідаційна комісія, їх функції та повноваження. Ліквідаційна маса. Оцінка майна банкрута. Продаж майна боржника. Звіт ліквідатора. Порядок звільнення робітників боржника, пільги та компенсації звільненим працівникам.

Тема 15. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.

Можливі порушення законодавства про банкрутство. Методи недобросовісної конкуренції. Навмисне банкрутство. Фіктивне банкрутство. Приховане банкрутство. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Система показників оцінки фінансового стану підприємства.

Тема 16. Банкрутство суб'єктів господарювання з урахуванням сфери діяльності.

Законодавство про банкрутство. Особливості банкрутства містостворюючих підприємств, особливо небезпечних підприємств та сільськогосподарських підприємств. Особливості банкрутства страховиків, професійних учасників ринку цінних паперів та суб'єкта підприємницької діяльності – громадянина.

Плани практичних (семінарських) занять, самостійних та індивідуальних завдань

Практичне заняття – форма навчального заняття, спрямована на формування вмінь і навичок виконання певних видів роботи. У процесі проведення практичного заняття студенти самостійно або в малих групах (при попередньому поясненні викладача) вирішують запропоновані завдання різного рівня складності, виробничі ситуації чи ділові ігри. Наприкінці заняття з метою виявлення ступеня засвоєння матеріалу викладачем проводиться перевірка роботи, яку виконували студенти, і підведення підсумків з виставленням відповідної оцінки залежно від результатів виконаної роботи.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного

вивчання матеріалу. У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія з попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена при обговоренні.

Вивчення дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств» передбачає проведення практичних (семінарських) занять за нижченаведеним планом:

1 Фінансова криза на підприємстві та порядок її діагностування.

2 Моделі діагностики ймовірності банкрутства (багатофакторні дискримінантні моделі).

3 Порядок оформлення результатів санаційного аудиту.

4 Санація балансу.

5 Класифікація та порівняльний аналіз джерел фінансування санації.

6 Сучасний вітчизняний та закордонний досвід щодо державної підтримки неспроможних підприємств.

7 Аналітичні процедури проведення ліквідації підприємства. Класифікація кредиторів за порядком задоволення їх претензій.

8 Методи виявлення прихованого, фіктивного та навмисного банкрутства.

Слід звернути увагу, що на останньому занятті кожного змістового модуля проводиться тестування, метою якого є перевірка засвоєння знань студентами. Результати тестування враховують при визначенні оцінки поточного контролю роботи студентів за змістовим модулем.

На поглиблене самостійне вивчення виносяться такі питання:

- 1) основні ознаки кризових явищ на підприємстві;
- 2) методи діагностики ймовірності банкрутства;
- 3) алгоритм дій підприємства зі стягнення заборгованості;
- 4) порівняльна характеристика теоретичних визначень санації;
- 5) класична модель фінансової санації;
- 6) порядок складання аудиторського висновку;
- 7) терміни запровадження плану санації;
- 8) автономна санація;

- 9) санація балансу та санаційний прибуток;
- 10) порівняльна характеристика зовнішніх джерел фінансування;
- 11) порівняльна характеристика форм корпоративної реструктуризації;
- 12) форми державної фінансової підтримки санації;
- 13) порядок оголошення підприємства банкрутом;
- 14) черговість задоволення претензій кредиторів;
- 15) аналітичні розрахунки з виявлення зловмисного банкрутства (прихованого, фіктивного, зумисного);
- 16) законодавство про банкрутство.

Індивідуальне завдання передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни й застосування їх при вирішенні конкретних ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами.

Індивідуальні завдання студенти денного відділення виконують за такими питаннями (в таблицях, схемах, рисунках):

- 1) проілюструвати наявність кризових явищ на підприємствах України за допомогою статистичних даних;
- 2) побудувати структурно-логічну схему поняття «фінансова криза на підприємстві»;
- 3) побудувати структурно-логічну схему поняття «антикризове фінансове управління підприємством»;
- 4) провести діагностику фінансового стану (виявити наявність кризових явищ) підприємства за офіційними даними реального підприємства за даними ЗМІ та Інтернету;
- 5) побудувати структурно-логічну схему поняття «фінансова санація підприємства»;
- 6) побудувати структурно-логічну схему внутрішніх джерел фінансування підприємства;
- 7) проаналізувати вплив окремих внутрішніх джерел фінансування санації на фінансовий стан підприємства;
- 8) провести порівняльну характеристику видів реструктуризації активів підприємства;
- 9) побудувати структурно-логічну схему зовнішніх джерел фінансування підприємства;

10) проаналізувати вплив окремих зовнішніх джерел фінансування санації на фінансовий стан підприємства;

11) побудувати структурно-логічну схему поняття «реструктуризація підприємства»;

12) провести порівняльну характеристику видів корпоративної реструктуризації (реорганізації) підприємства;

13) проаналізувати (порівняти) юридичні аспекти видів корпоративної реструктуризації (реорганізації) підприємства;

14) побудувати алгоритм провадження справи про банкрутство (з вказівкою термінів окремих етапів);

15) побудувати структурно-логічну схему діяльності керуючого санацією;

16) проаналізувати (порівняти) юридичні аспекти ліквідації неплатоспроможних підприємств.

Студенти заочного відділення виконують індивідуальні завдання на підставі завдання і методичних вказівок до виконання контрольної роботи з дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств» для студентів заочної форми навчання спеціальності «Фінанси і кредит».

Питання для самоконтролю знань студентів

Тема 1. Фінансова криза на підприємстві: економічний зміст, симптоми та фактори, що її спричиняють.

1 Пояснити сутність поняття «фінансова криза на підприємстві».

2 Пояснити сутність процесу ідентифікації фінансової кризи.

3 Навести основні параметри фінансової кризи на підприємстві.

4 Пояснити основні стадії кризи.

5 Пояснити основні види кризи.

6 Навести приклади зовнішніх факторів виникнення кризи на підприємстві.

7 Навести приклади внутрішніх факторів виникнення кризи на підприємстві

8 Дати пояснення видам кризи:

- а) криза ліквідності;
- б) криза стратегічна;
- в) криза прибутковості.

9 До настання кризи якого виду може призвести (за варіантами):

- а) зростання собівартості за стабільних цін;
- б) надання незабезпечених товарних кредитів;
- в) зайві виробничі потужності.

10 Навести основні фази фінансової кризи на підприємстві.

Тема 2. Антикризове управління й система раннього попередження та прогнозування.

1 Пояснити сутність антикризового управління підприємством.

2 Назвати основну мету антикризового управління.

3 Пояснити функції антикризового управління.

4 Назвати основні принципи системи контролю антикризового управління.

5 Пояснити принцип системи контролінгу – рання діагностика симптомів.

6 Пояснити принцип системи контролінгу – відповідність реакції ступеню загрози.

7 Дати визначення системи раннього попередження та реагування (СППР).

8 Дати характеристику зовнішньої системи раннього попередження та реагування.

9 Надати характеристику внутрішньої системи раннього попередження та реагування.

10 Пояснити сутність та порядок побудови багатofакторних моделей діагностики банкрутства.

Тема 3. Економіко-правові аспекти санації, порядок урегулювання господарських спорів.

1 Пояснити комплекс обов'язкових процедур щодо примусового стягнення простроченої дебіторської заборгованості.

2 Навести порядок досудового врегулювання господарських спорів.

3 Пояснити порядок судового врегулювання господарських спорів.

Тема 4. Економічна сутність фінансової санації підприємства.

1 Дати визначення поняття «санація».

2 Навести основні джерела тлумачень поняття «санація».

3 Навести основні типи санаційних заходів.

4 Пояснити сутність та склад фінансово-економічних заходів санації.

5 Пояснити сутність та склад виробничо-технічних заходів санації.

6 Пояснити сутність та склад організаційно-правових заходів санації.

7 Пояснити сутність та склад соціальних заходів санації.

Тема 5. Менеджмент і порядок проведення фінансової санації підприємства.

1 Пояснити інституційний аспект менеджменту санації.

2 Пояснити функціональний аспект менеджменту санації.

3 Пояснити сутність досудової санації.

4 Пояснити основні заходи санації в рамках судових процедур.

5 Пояснити випадки, в яких рішення про проведення санації підприємства приймається з ініціативи:

а) суб'єкта господарювання, який перебуває в кризі;

б) державного органу з питань банкрутства;

в) Національного банку України;

г) фінансово-кредитної установи;

д) третіх фізичних чи юридичних осіб.

Тема 6. Санаційний аудит.

1 Аудит – це ...

2 Головною метою проведення аудиту є ...

3 Санаційний аудит – це ...

4 Головною метою проведення санаційного аудиту є ...

- 5 Назвати основні завдання санаційного аудиту.
- 6 Замовниками санаційного аудиту є ...
- 7 Хто виступає виконавцем санаційного аудиту?
- 8 Назвати вимоги до виконавців санаційного аудиту.
- 9 Назвати етапи проведення санаційного аудиту.
- 10 Що таке експертиза як етап санаційного аудиту?
- 11 Що таке ідентифікація даних як етап санаційного аудиту?
- 12 Назвати джерела інформації, за допомогою яких дають характеристику оперативного стану підприємства.
- 13 Назвати джерела інформації, за допомогою яких дають характеристику стратегічного стану підприємства.
- 14 Які сторони фінансового стану аналізуються в ході санаційного аудиту?
- 15 Які сторони виробничо-господарської сфери аналізуються в ході санаційного аудиту?
- 16 Які висновки роблять після закінчення санаційного аудиту?
- 17 Що виступає головним критерієм прийняття рішень у ході проведення санаційного аудиту?
- 18 Що таке санаційна спроможність?

Тема 7. Складання і погодження плану фінансової санації підприємства.

- 1 Назвати основні розділи плану фінансової санації.
- 2 Пояснити зміст вступної частини плану санації.
- 3 Пояснити зміст 1-го розділу плану санації «Аналіз вихідних даних».
- 4 Пояснити зміст 2-го розділу плану санації «Стратегія санації, оперативна програма».
- 5 Пояснити зміст 3-го розділу плану санації «План санаційних заходів».
- 6 Пояснити зміст 4-го розділу плану санації «Ефективність санації та заходи з реалізації плану».
- 7 Пояснити функції господарського керуючого
- 8 Пояснити порядок затвердження та впровадження плану санації.

9 Навести можливі варіанти звіту та пропозицій господарського керуючого щодо плану санації.

10 Навести варіанти рішень зборів кредиторів за результатами звіту господарського керуючого щодо плану санації.

Тема 8. Форми та види фінансової санації підприємств.

1 Навести класифікацію форм фінансування підприємства за джерелами мобілізації фінансових ресурсів.

2 Навести класифікацію форм фінансування підприємства за правовим статусом інвесторів.

3 Назвати основні види фінансової санації.

4 Назвати види (форми) фінансової санації, що відбувається без залучення додаткових фінансових ресурсів.

5 Назвати види (форми) фінансової санації, що відбувається із залученням додаткових фінансових ресурсів.

6 Що називають автономною санацією?

7 Що називають зовнішньою санацією?

8 Що називають двоступінчастою санацією?

9 Пояснити сутність санації балансу (чиста санація).

10 Навести основні заходи санації активу балансу.

11 Навести основні заходи санації пасиву балансу.

12 Назвати основні цілі зменшення статутного фонду.

13 Назвати основні методи зменшення статутного фонду.

14 Пояснити порядок створення санаційного прибутку.

15 Назвати основні способи реструктуризації боргів.

Тема 9. Внутрішні джерела фінансової санації підприємства.

1 Навести основні напрямки внутрішніх джерел фінансування санації.

2 Навести перелік внутрішніх джерел збільшення грошових надходжень.

3 Навести перелік заходів для збільшення грошових надходжень.

4 Навести перелік заходів для зменшення грошових видатків.

5 Пояснити порядок та основні фактори збільшення виручки від реалізації.

6 Надати сутність заходів з реструктуризації активів.

7 Пояснити сутність основних санаційних заходів у сфері збуту.

8 Пояснити порядок і основні фактори зменшення собівартості продукції.

9 Пояснити вплив на грошові потоки згорання (заморожування) інвестицій.

Тема 10. Зовнішні джерела фінансової санації підприємства.

1 Назвати основні зовнішні джерела фінансування санації.

2 Пояснити форми участі власників у фінансуванні санації підприємства.

3 Пояснити основні методи збільшення статутного фонду підприємства.

4 Пояснити форми участі кредиторів у фінансуванні санації підприємства-боржника.

5 Пояснити форми участі працівників у фінансуванні санації підприємства.

Тема 11. Санаційна реструктуризація підприємства.

1 Дати визначення поняття «реструктуризація підприємства».

2 Навести форми реструктуризації підприємства.

3 Пояснити сутність реструктуризації виробництва.

4 Пояснити сутність реструктуризації активів.

5 Пояснити сутність фінансової реструктуризації підприємства.

6 Пояснити сутність корпоративної реструктуризації – реорганізації.

7 Навести та пояснити три види реорганізації.

8 Описати основні форми реорганізації з укрупненням підприємств.

9 Описати основні форми реорганізації з розукрупненням (зменшенням розмірів) підприємств.

10 Описати основні форми реорганізації без зміни розміру підприємства.

Тема 12. Державна фінансова підтримка санації підприємства.

1 Навести умови зацікавленості держави в підтримці підприємства.

2 Пояснити критерії відбору підприємств для надання цільової державної підтримки.

3 Охарактеризувати порядок фінансової участі держави в санації підприємств.

4 Навести та пояснити основні форми прямого державного фінансування.

5 Навести та пояснити основні форми непрямого державного фінансування.

Тема 13. Економіко-правові аспекти банкрутства та ліквідації підприємства.

1 Пояснити основні завдання інституту банкрутства.

2 Дати визначення поняття «банкрутство».

3 Навести основні процедури, застосовувані до підприємства-боржника.

4 Пояснити порядок оголошення підприємства банкрутом.

5 Пояснити основні ознаки фінансової неспроможності підприємства – неплатоспроможність та загроза неплатоспроможності.

6 Порядок ухвали щодо порушення справи про банкрутство.

7 Пояснити основні завдання підготовчого засідання господарського суду.

8 Пояснити призначення попереднього засідання господарського суду.

9 Пояснити завдання проведення зборів кредиторів.

10 Умови визнання підприємства-боржника банкрутом.

11 Порядок задоволення претензій кредиторів.

Тема 14. Ліквідація боржника-банкрута.

1 Дати визначення поняття «ліквідація підприємства».

2 Навести основні підстави ліквідації підприємства.

3 Навести та охарактеризувати основні етапи ліквідаційного процесу.

Тема 15. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.

- 1 Дати визначення поняття «приховане банкрутство».
- 2 Дати визначення поняття «фіктивне банкрутство».
- 3 Дати визначення поняття «зумисне банкрутство» (доведення до банкрутства).

Тема 16. Банкрутство суб'єктів господарювання з урахуванням сфери діяльності.

- 1 Особливості банкрутства містотворюючих підприємств.
- 2 Особливості банкрутства страховиків.
- 3 Особливості банкрутства громадянина-підприємця.
- 4 Особливості банкрутства сільськогосподарських та фермерських господарств.
- 5 Особливості банкрутства відсутнього боржника.

Питання для підготовки до іспиту

- 1 Визначення фінансової кризи.
- 2 Види фінансової кризи.
- 3 Взаємозв'язок між видами фінансової кризи.
- 4 Джерела виникнення фінансової кризи.
- 5 Характеристика ендогенних факторів виникнення фінансової кризи.
- 6 Характеристика екзогенних факторів виникнення фінансової кризи.
- 7 Фази фінансової кризи.
- 8 Сутність і визначення санації.
- 9 Типи санаційних заходів.
- 10 Характеристика санаційних заходів фінансового характеру.
- 11 Характеристика санаційних заходів організаційно-правового характеру.
- 12 Характеристика виробничо-технічних санаційних заходів.
- 13 Характеристика і значущість санаційних заходів соціального характеру.
- 14 Порядок приймання рішення щодо проведення санації.

- 15 Досудова санація.
- 16 У яких випадках та ким може прийматися рішення щодо проведення санації підприємства?
- 17 Сутність, мета і завдання санаційного аудиту.
- 18 Санаційна спроможність.
- 19 Замовники та виконавці санаційного аудиту.
- 20 Етапи проведення санаційного аудиту.
- 21 Порядок проведення фінансової санації (класична модель санації).
- 22 За результатами розгляду звіту керуючого санацією збори кредиторів приймають одне з таких рішень...
- 23 Форми фінансування санації підприємства.
- 24 Класифікація внутрішніх фінансових джерел санації підприємства.
- 25 Вхідні грошові потоки підприємства.
- 26 Можливості щодо збільшення виручки від реалізації продукції.
- 27 Мобілізація прихованих резервів.
- 28 Використання зворотного лізингу.
- 29 Оптимізація структури розміщення оборотного капіталу.
- 30 Рефінансування дебіторської заборгованості.
- 31 Факторинг.
- 32 Облік, або дисконтування векселів.
- 33 Форфейтинг.
- 34 Вихідні грошові потоки підприємства.
- 35 Основні групи факторів, що впливають на собівартість продукції.
- 36 Згортання (заморожування) інвестицій як внутрішнє джерело фінансування санації.
- 37 Зовнішні джерела фінансової санації підприємства.
- 38 Форми участі власників у санації підприємства.
- 39 Цілі збільшення статутного фонду підприємства.
- 40 Методи збільшення статутного фонду підприємства.
- 41 Варіанти дії кредиторів щодо підприємства-боржника.
- 42 Форми фінансової участі кредиторів у санації боржників.
- 43 Форми реструктуризації заборгованості.
- 44 Фінансова участь персоналу в санації підприємства.

45 Санаційна реструктуризація підприємства: зміст, порядок проведення, види.

46 Реструктуризація виробництва.

47 Реструктуризація активів.

48 Фінансова реструктуризація.

49 Корпоративна реструктуризація (реорганізація) підприємства.

50 Сутність реорганізації, спрямованої на укрупнення підприємства (злиття, приєднання, поглинання).

51 Сутність реорганізації, спрямованої на подрібнення (поділ, виокремлення) та збереження розмірів підприємства (перетворення).

52 Порядок досудового врегулювання господарських спорів.

53 Судовий порядок урегулювання господарських спорів.

54 Визначення та сутність банкрутства.

55 Необхідність, функції та завдання інституту банкрутства в Україні.

56 Варіанти розвитку справи про банкрутство.

57 Порядок оголошення підприємства банкрутом.

58 Порядок задоволення вимог кредиторів.

59 Порядок фінансової участі держави в санації підприємства.

60 Форми державної фінансової підтримки санації підприємства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1 Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 30 червня 1999 р. // Офіційний вісник України. – К., 1999. – №33.

2 Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2004. – 412 с.

3 Копилюк О.І., Штангрет А.М. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.– 168 с.

4 Грачов В.І., Косарева І.П., Прохорова В.В., Кузенко Т.Б. Управління фінансовою санацією. – Харків: ВД «Інжек», 2003. – 226 с.

5 Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління / Т.С. Клебанова, О.І. Бондар, О.В. Мозенков та ін.; За ред. О.В. Мозенкова. – Харків: ВД «Інжек», 2003. – 372 с.

6 Ананченко А.Е., Арсилий Е.А., Гуртовой В.В. Банкрутство в Україні: Сборник нормативных актов. – Харьков, 2001.

7 Антикризисное управление; Под ред. Э.М. Короткова. – М.: Инфра-М, 2003. – 423 с.

8 Антикризисное управление: Учеб. пособие; Рук. авт. коллектива И.К. Ларионов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Дашков и Ко, 2004. – 292 с.

9 Лігонененко Л.О. Антикризове управління підприємством. – К.: КНТЕУ, 2001. – 250 с.

10 Чернявский А.Д. Антикризисное управление: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2000. – 208 с.

11 Бланк И.А. Управление финансовой стабилизацией предприятия. – К.: Ника-Центр; Эльга, 2003. – 496 с.

Допоміжна

12 Господарський кодекс України // www.rada.gov.ua

13 Наказ Міністерства економіки України від 17 січня 2001р. №10. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства.

14 Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій: Затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству від 27 червня 1997р. // Держ. інформ. бюл. про приватизацію. – 1997. – №12.

15 Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження положення про порядок санації державних підприємств»// Зібрання постанов Уряду України. – 1994. – №5.

16 Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2001. – 152 с.

17 Кононенко О., Маханько О. Аналіз фінансової отчётности, – 4-е изд., перераб. и доп. – Харьков: Фактор, 2006. – 200 с.

18 Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посібник – К.: Знання, 2000. – 378 с.

19 Стоянова. Е.С. Финансовый менеджмент: теория и практика. Учеб.-практ. руководство. – 6-е изд. – М.: Изд-во «Перспектива», 2010. – 656 с.

20 Макаренко І.О. Аналіз проблем антикризисного управління підприємством при угрозі банкрутства // Актуальні проблеми економіки. – №9(51). – 2005. – С. 15-18.

21 Сухарева Л.А., Петренко С.Н. Контролінг – основа управління бізнесом. – К.: Эльга-Ника-центр, 2002. – 420 с.

22 Сажина М.А. Фирма: управление кризисом: Учеб. пособие. – М.: Издательский дом «Деловая литература», 2004. – 192 с.

Інтернет-ресурси

– portal.rada.gov.ua (Офіційний портал Верховної Ради України (ua));

– president.gov.ua (Офіційне інтернет-представництво глави держави);

– <http://www.kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (КМУ);

– www.me.gov.ua/ (Міністерство економічного розвитку і торгівлі України);

– minfin.gov.ua/ – (Міністерство фінансів України);

– <http://ukrstat.gov.ua/> (Державна служба статистики України);

– <http://ukrstat.org/> (Публікація документів Державної служби статистики України);

– <http://www.nbuv.gov.ua> (Сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського);

– <http://www.economy.nauka.com.ua/> (Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» включено до переліку

наукових фахових видань України з питань економіки (постанова президії ВАК України № 2-05/3 від 08.07.2009 р.);

– <http://www.economics.opu.ua/> (Електронне наукове видання. Одеський національний політехнічний університет);

– <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/eui/index.html> (Економіка. Управління. Інновації. Електронне наукове фахове видання. Житомирський державний університет імені Івана Франка);

– <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Vke/index.html> (Вісник кредитно-економічного факультету Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана);

– lib.kneu.edu.ua/ (Електронне наукове фахове видання. Бібліотека - Київський національний економічний університет. Бібліотека ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»);

– www.economukraine.com.ua/index.php? (Архів / журнал «Економіка України»);

– www.nbu.gov.ua/portal/Soc.../index.html (Фінанси України: науково-теоретичний та інформаційно-практичний журнал. Архів номерів);

– http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VUABS/texts.html (Вісник Української академії банківської справи. Збірник наукових праць);

– <http://www.nbu.gov.ua/portal/> (Наукова періодика України);

– <http://ubr.ua/> (Український бізнес ресурс (Фінансы, рынки, Украина и мир, бизнес, рынок труда);

– <http://uaport.net/uk/cat/site/www.gc.com.ua> («Галицькі Контракти», еженедельник);

– <http://www.epravda.com.ua/finances/> (Економічна правда).